

Leto II

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 10

Naročnina: letno Din 24.—
polletno " 12.—
četrtno " 6.—

Izhaja vsak drugi četrtek

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR

Laž ali resnica?

»Značilno je, kako se pojmuje politika skoraj še povsod kot politikantstvo, kot umetnost varanja, laži in prekanjenosti... Znana mi je vzvišenost politikov, zlasti tistih, ki se smatrajo za zelo praktične in realne, kakšno mnenje imajo o zahtevi, da morata država in politika temeljiti na npravnosti.

Zadeva je zares ta, da človek, ki na primer laže in vara v političnem življenju, laže in vara tudi v zasebnem in narobe; le dostojen človek, bo dostojen zmeraj in v vsem...

Državljeni so danes praviloma člani kake stranke. V parlamentarizmu se uveljavlja strankarstvo, interes celote se istovetno z izključnim interesom strank, namreč nekaj oseb, včasih celo ene same. Parlamenti še niso zastopniki naroda, ljudstva, množice, pač pa strank in prav za prav katerij, vplivnih in močnih — ne pravim: vodilnih! — posameznikov.

Vse to pa ni napisal niti Hitler niti Mussolini niti Ljotić, temveč tisti, katerega si dandanes tako radi po svoje izposojujejo vsi poklicni strankarji — Tomaž G. Masaryk v knjigi: »Svetovna revolucija«, ki je pravkar izšla tudi v slovenščini. O izidu te knjige so naši strankarski dnevniki mnogo pisali, ko so jo pa prečitali, so lepo utihnili.

»Vsa čast Zboru in njegovemu programu, toda kaj, ko ga vodijo posebno v Sloveniji nesposobni ljudje. Pa oprostite prosim, ne mislim intelektualno nesposobni, temveč politično neizkušeni so, nimajo politične prakse, začetniki in diletantki so, ki nimajo niti pojma o malih intrigah, manipulacijah, o izigravanju, o korigiranju demokracije itd. Na jeziku jim je vedno samo tisto, kar jim je na srcu. Kje so ti še za luno!

Tako se vendar v politiki ne dela. Kam pa pridemo! Saj veste, kako se pravi: politika je prostitutka. Cankar je to nekoč zapisal celo za domovino, pa še z bolj priprostim izrazom. Kaj se boste prostitutki približevali z ideali, ljubeznijo, moralo in resnico? Pojdite vendar! Pocestnici se pokaže denar ali pa se ji ga vsaj obljudi. Na ideale se vam požvižga. Če pa denarja nimate, ji obljudite priporočilo na petičnega kavalirja, kakšen radio, izlet z avtom, če je boljše sorte, celo kakšne počitnice na morju. Držati seveda obljube ne morate. No, če pa že imate kak denar odveč, ji kupite pri Bati par čevljev, pa ji date takoj recimo samo desnega, za drugega levega pa jo potem držite na uzdi, dokler se je ne naveličate. Če vam obljudi, da vas bo odtlej pustila pri miru, ji pa nazadnje vržete še tisti levi čevljev pod nogo. — Vidite, to vam je dandanes politika! Izigravanje, bratec, ne pa ideali! Ti ljudje okrog »Zbora« pa se vam bore za neko nebeško carstvo, pa bodo pač tudi dobili samo nebeško carstvo — na drugem svetu, če ga tam sploh je. Mi pa se že rajši držimo tega sveta. Kaj hočete, taki smo ljudje, tak je svet, mi ga ne bomo spreobrneli. Tako spreobračanje bi bil prav malo hvaležen posel.

S tako tirado vam bo odpravila »Zbor« strankarsko-politična prostitutka, ki je »povzdignila« politiko do prostitucijel!

Nas prav veseli, da nas politične vlačuge smatrajo za nesposobne. Za njih tudi hočemo ostati nesposobni. To nam je najboljše jamstvo, da bo že sama naša zahteva, da bodi politika težka služba ljudstvu, ne pa prostitucija, držala vlačuge daleč proč od »Zbora«!

Prav tako pa je zopet neobhodno potrebno za izvedbo našega programa. Da, naravnost *conditio sine qua non* je to! Odprava prostitucije je v najtesnejši zvezi z odpravo strank. Prav v vsakem smislu te besede in v vsakem oziru.

Iz gornje naše zahteve pa izvira, da morajo biti za politiko v našem smislu tudi metode drugačne kakor pa so pri prostituciji. Nam besede ne smejo služiti za skrivanje misli, temveč za njih izražavanje. Naše metode politične borbe ne smejo temeljiti na laži in izigravanju, na popuščanju ljudskim strastem, na demagogiji in tzv. javnem mnenju iz čisto enostavnega vzroka, ker hočemo vedno

delati z ljudstvom, ne pa le dotlej, dokler se nam ne posreči prekaniiti ga, da nam nastavi svoj hrbet, da po njem priplezamo do korit, pa da si potem hitro nabašemo žepa, še predno ljudstvo sprevidi, da je ogoljufano. Ljudstvo mora dobiti zaupanje v resnico besed in dejanj, videti mora velikansko razliko med metodami borbe političnih prostitutk in našimi metodami. Če po naših metodah te borbe nas mora strogo ločiti od vseh drugih, že v njih mora zapaziti vso ogromno razliko med prvimi in drugimi. Izprevideti mora, da pomeni Zbor v vsakem oziru ljudski in narodni prepoved. Prepoved predvsem npravnih, pa gmotnih, socialnih, kulturnih itd.

Vi se čisto resno jezite, kako se morejo nacionalisti vezati z internacionalisti-komunisti, jezite se, kako se morejo s komunisti spečati klerikalci v Belgiji in drugod, jezite se, kako morejo sedeti klerikalci in masoni za isto zeleno mizo

»Zbor« in politika

Da se nas od vseh strani napada, ni samo slučaj. Mnogi čutijo, da borba, ki jo vodi »Zbor« ni navadna borba, kot so jo dosedaj vodile politične stranke, da bi si pridobile oblast. Politične stranke se borijo druga proti drugi le toliko časa, dokler se ne zruši stranka, ki je na oblasti in ne stopi druga na njeno mesto. Z izmenjavo strank na oblasti pa se ni ničesar bistvenega spremenilo, podvzete reforme so se tikale le političnih vprašanj, ne pa življenjskih potreb naroda.

To pa je bilo mogoče samo radi tega, ker so se politične stranke formirale le iz enega in istega »demokracijskega« svetovnega nazora in se razlike, ki jih je bilo videti, niso tikale programov teh strank, temveč samo taktičnega vprašanja, kako program čimprej ali počasneje uresničiti. Relativno blagostanje, ki je vladalo v svetu, omogočilo je ljudem, da so se lahko brigali tudi za druge stvari, tako da je politika stopila na drugo, ali celo na tretje mesto ljudskega interesa.

Le prav majhno je bilo število ljudi, ki so se globoko in vztrajno bavili s politiko in političnimi vprašanji. Navadni »purgar« se je zadovoljil s tem, da je vsake tri ali štiri leta enkrat oddal svoj glas za to ali ono stranko, za tega ali onega kandidata.

To je bilo radi tega mogoče, ker je bil vladajoči sistem oni »liberalne demokracije«, odnosno liberalnega kapitalizma še v polni življenjski moči in ker je življenje v vseh svojih panogah brez večjih pretresljajev še normalno funkcioniralo. Ta sistem pa je danes na smrtni postelji in je danes zastarel, odnosno se je preživel. To se vidi najbolje po tem, da je ta sistem ustvaril celo vrsto velikih življenjskih problemov, ni pa v stanu iste tudi rešiti. Rešitve, ki jih prinaša liberalna demokracija, ne sežejo globoko, ampak jih še bolj zamotajo. Vlade liberalne demokracije lahko vložijo v rešitev teh problemov svojo najboljšo voljo, reprezentantje liberalne demokracije so lahko najpoštenjši in najdostojnejši, — pa vendar niso v stanu, rešiti obstoječih življenjskih problemov tako, kakor bi odgovarjalo stvarnim potrebam posameznika in celote.

Vsak političen sistem je izraz ene osnovne človeške zamisli. Liberalna demokracija in kapitalizem izvirata iz zamisli, ki jo je porodila francoska revolucija in ki obstoja v tem, da je človek že po svoji naravi popolen in da mora radi tega uživati polno in neovirano prostost. Življenje pa je pokazalo, da človek po svoji naravi nikakor ni popolen in da izkorišča prostost tako v svojo lastno škodo, še bolj pa v škodo celote. Zato je nebroj primerov in jih ni treba daleč iskati.

in v intimnem objetju krojiti narodu skupno usodo, se obenem javno med seboj obdelovati z klerikalizmom in masonstvom, medtem ko oboja eden drugemu za hrbtom koketirata s komunizmom, itd., itd. Vidite, kako ste naivni, nam govorite politične prostitutke, saj to je vendar le taktika, samo trenoten manever, saj tega nihče ne misli tako hudo. Za enkrat pač lahko bolj »pašec«.

Kaj pa ljudstvo, jim odgovarjamo mi, ki sodelujemo pri teh manevrih prav resno? Ali se ne kvari, ne korumpira, ali mu ne vlivate prav s silo v glavo prepričanja, da ste »voditelji« goljufi, pa da je po tem takem tudi vsak ljudski posameznik lahko v svojem zasebnem življenju goljuf, če jim že »voditeljska« gospoda daje tak lep primer? Ali vam je radi preljubega žepa in korit res čisto vseeno, čeprav bi sčasoma vsi postali narod samih goljufov?

Zato pa nam ni vseeno, zato pa tudi ne bomo nehali klicati: proč s političnimi vlačugami, pa če tudi bomo zato veljali za — fašiste! Samo potem ne pozabite šteti med fašiste tudi — Masaryka.

Treba je samo pogledati okrog sebe, kako neomejeni in pretirani egoizem izpodkopava in uničuje tako narodno gospodarstvo, kolektivno kulturno inicijativo — in kar je glavno in tudi najhujše glavno podlago človeške družabne celote — družino. Kajti, kakor bi bilo drugače mogoče razumeti vse to brezsrčno izkoriščanje delavstva po kapitalu in uničevanje celih žetev neizogibno potrebnih življenjskih potrebščin samo zato, da se vzdrži visoko ceno istih. Kako naj si sicer tolmačimo nebroj družin in zakonov brez otrok in vse mnogoštevilne rane in ponižanja, katerih so polne kolone naših dnevnikov. Za vsem tem se skriva človek liberalno kapitalističnega svetovnega in življenjskega nazora, ki je kot tak postal nesposoben za življenje in delo za splošnost, za človeško družbo.

Komunizem dviga kolektivizem nad enoto. On hoče enoto podrediti celoti in s tem v človeku ubiti vsako individualnost. »Zbor« pa je mnenja, da to ne škoduje samo enoti, ampak tudi celoti. Uničenje individualnosti posameznika pomeni osiromašenje celote, človeške družbe.

To pa je ravno tako škodljivo, kakor neovirane blodnje liberalnokapitalističnega človeka. Posameznik si mora ohraniti svojo osebnost, »Zbor« hoče interese posameznika in družabnega kolektivizma izmiriti. Če se to doseže, potem bodo lastnosti posameznika ne v škodo, ampak v korist splošnosti, razlike in nasprotnosti pa ne bodo, kakor v današnji liberalni družbi vzrok za spor in borbo, ampak podlaga za splošno obogatitev v vseh panogah.

To namerava »Zbor« oživotvoriti potom svojega zadružno-stanovskega sistema. Ta sistem bo preprečil neizprosni boj med posamezniki, istotako pa tudi razredno borbo. »Zbor« zato zahteva solidarnost. Boj enega proti vsem ne more prinesiti izhoda iz današnjega položaja. To je v stanu doseči medsebojno sodelo vseh posameznikov, pa tudi razredov, ali boljše stanov družbe. »Zbor« je zoper gospodarsko vojno, pa tudi zoper vojno v družini. Sovraštvo in rop ne moreta nikdar ustvariti atmosfere, v kateri bi posameznik neovirano lahko razvil svoje pozitivne vrednosti. Le ljubezen in solidarnost zamoreta uspešno zasigurati razvoj posameznika in družbi. Ta politični sistem (Zbora) bo velika vprašanja sedanosti tako rešil, kakor to upravičeno pričakuje nezadovoljni posameznik in kakor to zahtevajo življenjski interesi človeške držbe.

Da pa se zamore oživotvoriti ta novi politični in družabni sistem, zato je treba nove ideje. To novo idejo prinaša »Zbor« — in to je visoko etična ideja. Ta ideja

ljubezni in solidarnosti, mesto sovraštva in medsebojnega boja, bo ustvarila povsem novo družbo in novega človeka. Tudi kultura, ki se bo iz te ideje razvila, bo ona edina prava kultura, ki bo prinesla človeštvu pravi napredek. Na ta način mora biti danes vsakomur jasno, zakaj danes politika ne more in ne sme biti politična in strankarska. Politika obsega danes vse življenje družbe in posameznika. Je tu govor o oni pravi politiki, po kateri hrepenijo danes posamezniki in narodi. Tu tiči vzrok, zakaj igra danes politika tako veliko vlogo in zakaj se ljudje danes zanjo toliko zanimajo — kot se niso nikdar prej. Mi v »Zboru« se zavedamo, da politiziranje danes ne more biti tako, kakor je bilo še pred kratkim, to je samo zato, da si ta ali oni pridobi poslanski mandat ali mesto ministra, ali v zadostitev osebnih interesov in častihlepja. Mi v »Zboru« se zavedamo, da bo naše politično delo veliko, težko in usodepolno za naše narodno gospodarstvo, od katerega bosta odvisna obstoj in bodočnost tako naroda kakor tudi posameznika. Za nas je politika služba narodu pod polno odgovornostjo napram istemu.

Ker smatramo politiko za tako važno in odgovorno delo, zahtevamo že danes od vsakega naših članov, da povsod in ob vsaki priliki nastopijo kot prerojeni ljudje. Zato zahtevamo v naših vrstah že danes tovariško sodelovanje in bratsko složnost. Zato zahtevamo že danes od vsakega člana, da vestno in udano izpolnjuje one dolžnosti, ki jih je prevzel. In ravno radi tega, ker v naših vrstah vlada tak duh, ki edini zamore prinesiti rešitev, zato je »Zbor« v ljudstvu tisti pokret, ki ga tako močno privlačuje. Naša moč leži v tem novem duhu. To je moč, kateri ne more nihče odoleti. Kajti mi ne prepričamo ljudi samo z našo ideologijo, ampak po vsem načinu našega življenja. Saj je že Kristus dejal, da duh diha povsod in njemu ni mogoče postaviti ovir.

V tem leži tajna uspeha »Zbora«, katere liberalnokapitalističen človek ne more pojmovati in se mu zdi nemogoče, da zamore obstojati pokret, ki od svojih članov zahteva vedno in vedno le moralne in materialne žrtve. Še bolj nedoumljivo pa mu je, zakaj temu pokretu pristopajo ljudje v današnjem samogoltnem času. Radi tega podtika tak človek »Zboru«, da svoje člane pridobiva in zbira z denarjem. Ker pa ta pokret sam denarja nima in ker so njegove vodilni ljudje sami revni, zato sklepa liberalnodemokracijski človek, da dobiva »Zbor« denar iz inozemstva. To so sklepi materialističnega in samopašnega človeka sedanosti. Sam nezmožne vsake žrtve je mnenja, da tudi drugi ljudje ne morejo biti pripravljeni na žrtve. Kakršen je človek, taka je njegova filozofija. »Zbor« pa je medtem dokazal, da so njegovi člani zmožni žrtvovati tudi življenje za ideologijo »Zbora«. Ali je mogoče človeka tudi za kaj takega plačati?! Naj nam na to odgovore naši politični nasprotniki.

Da mase ljudstva sprejemajo ideologijo »Zbora« in mu pristopajo, je dokaz zdravega nacionalnega instinkta. Ljudstvo čuti, da ga zamore le ideja, ki jo prinaša »Zbor«, izvesti iz težavnega današnjega položaja. Da nas napadajo in nas skušajo z vsemi sredstvi ovirati, da nas klevetajo s tem, da podtikajo poštenim revnim ljudem nepošteno namene, — ravno to prepričuje narod, da so njegova čustva pravilna, da je »Zbor« v naši zemlji res oni pokret, katerega tako dolgo in vroče pričakuje narod in dežela. Mi smo vsem onim, ki nas napadajo, zato hvaležni. S tem nas ne bodo nikakor preplašili. Kajti mi v »Zboru« smo — kakor smo že dejali — pripravljeno žrtvovati tudi življenje za to, v kar verujemo. In človek je najmočnejši taktik, kadar je pripravljen na smrt, kajti moč morale — je največja sila.

(Iz »Erwache«.)

Bruseljska godlja, ki prekaša Bruseljsko

Stari režim karakterizirati dve imeni: Macchiavelli in Loyola. Obe ma je šlo za pridobitev in ohranitev moči. V ta namen Macchiavelli naravnost priporoča nasilje vseh vrst (vključno laž), Loyola pa se je popolnoma vdal papeževi avtoriteti in je s svojo taktiko dal vzpodbudo za razvoj jezuitizma, ki je radi tega, da bi cerkvi zagotovil moč in avtoriteto, preohlapno pripuščal kompromise z vestjo in je postal istoveten macchiavelizmu. Doseči namen za vsako ceno — iz tega načela se povsod in zmeraj porodi ravnodušnost v presojanju sredstev; laž je zmeraj pri roki kot sredstvo suhega nasilja — znano pa je, da se nekateri jezuiti niso plašili niti krvi...

(Tomaž G. Masaryk: Svetovna revolucija.)

Vemo sicer, da se po enotnih, z dveh strani istousmerjenih direktivah marsikje že prirejajo Bruseljske godlje, ter da je pri nas tak klerokomunistični konkubinat najnovejša dijetalna hrana pri diabetiki (sladkorni bolezn) s konkordatno-zadružnimi komplikacijami, toda to, kar uganja trobilo Bruseljske godlje v Kranju, ki si je nadelo ime »Mladina«, prekaša vse »praktične in realne« politikan-te in katerijaše, prekaša že zadnje meje človeške dostojnosti.

To trobilo torej je v svoji št. 6 z dne 30. aprila t. l. napisalo članek, ki prekaša vse umetnosti Machiavellija in Loyole skupaj. Da bi našim čitateljem pokazali, kako daleč lahko pade politična morala, prinašamo v celoti ta umotvor politične nemorale, ki se glasi:

Slovenska mladina noče fašizma!

V prihodnjih dneh enkrat misli preiditi v Ljubljani zborovanje g. Ljotič, vodja fašističnega gibanja »Zbor«. Ob tej priliki se nam zdi važno, da povdarimo, kaj mislimo o Ljotiču in njegovem »Zboru«.

G. Ljotiča poznamo iz časov, ko je bil minister pravde v vladi Petra Živkovića in ko je brezobzirno zapiral borce za pravice slovenskega ljudstva in slovenske mladine. Ne bomo naštevali dolge vrste imen vseh tistih borcev iz vrst katoliške in demokratične mladine, ki so na svoji koži občutili Ljotičev teror. Toda slovenska mladina vseh političnih smeri, ki so se borile rama ob rami proti diktatorskemu režimu za svobodo, za narodno enakopravnost, za slovenski jezik in slovenske kulturne ustanove, se ni dala prestrašiti, ampak je še sama povečala boj proti protinarodnemu režimu. To je bilo prvo srečanje g. Ljotiča s slovenskim delovnim ljudstvom in slovensko mladino.

Pred volitvami l. 1931. je g. Ljotič izstopil iz Živkovićeve vlade. Njemu ni ugajala ta vlada, kot sam pravi, ker je izmalicila »autoritativen režim«. Preprosto povedano: fašistu Ljotiču je bila Živkovićeve vlada preveč populistična in ni dovolj krvoločno zatirala delovnega ljudstva. Saj je v volilnem zakonu celo dopustila možnost ustanavljanja novih strank (dasi samo na papirju); to pa je smatral fašist Ljotič že za izmalicenje fašizma.

Po tem dogodku mi nekaj let nismo o Ljotiču slišali ničesar. Šele l. 1935. smo ga videli v politični areni kot voditelja fašističnega gibanja Zbor. Pred petomajskimi volitvami je prišel v Slovenijo in agitiral za volitve. Slovensko ljudstvo in zlasti slovenska mladina ga nista ravno lepo sprejela. Ko je v Ljubljani razlagal svoj fašistični program, v katerem predvideva likvidacijo slovenskega jezika in slovenske kulture, odpravo zadnjih demokratičnih svoboščin (razpust strank in organizacij), naslonitev na fašistične sile in boj demokratičnim državam, je vsa dvorana protestirala. Padali so vzkliki proti fašizmu, za narodno enakopravnost in kruh. G. Ljotič je sicer hotel zatrjevati, da ni fašist. Toda nihče mu tega ni verjel in brez uspeha je moral zapustiti Slovenijo.

Tedaj je g. Ljotič povečal svojo agitacijo. Začel je propovedovati novo »nacionalno in socialno revolucijo«, ker je baje prva iz l. 1929. propadla. Organiziral je tisk (ima kar 6 listov) in zborovanja. Toda povsod ga je ljudstvo odklonilo. Zlasti ko so k vsemu prišle še razne afere kot Tehnična unija, prisotnost dveh zborških voditeljev na kon-

gresu Hitlerjeve stranke v Nürnbergu in podobne stvari, ki so jasno pokazale, da ima g. Ljotič v Hitlerju dobrega prijatelja.

Slovenska mladina je najodločnejši nasprotnik, zato mora čvrsto strniti svoje vrste v boj proti Ljotiču. V Kraljevu in Beogradu je hotel imeti Ljotič svoja zborovanja pod vodstvom oborožene fašistične bande. Toda Ljotič vkljub temu ni uspel. S terorjem je še povečal prepad med njegovo teroristično organizacijo in mladino. Vsled terorja se bodo še bolj strnile mladinske vrste.

Slovenske mladine niso mogle zlomiti orjunaške bande, slovenske mladine ni mogel ukloniti teror JNS vlade, slovenske mladine ne bodo uklonile fašistične bande, ki jih organizira g. Ljotič. Kakor je teror orjunaških band še učvrstil vrste slovenske mladine, tako mora tudi proti Ljotiču vstati vsa slovenska mladina. Široka demokratična fronta slovenske antifašistične mladine se mora zbrati za zahtevo, da se Ljotičeva teroristična organizacija razpusti.

Ali ni ta članek očitno ščuvanje na dejanski napad, ki se ne plaši niti krvi? Ali ni vsebina tega ščuvanja sramotna namerna potvorba naše, še nikakor ne pozabljen polpreteklosti? Ljotič je izstopil iz vlade Petra Živkovića dva meseca za dr. Korošcem. In izstopil je Ljotič radi tega, ker vlada ni hotela sprejeti od njega predloženega osnutka ustave, potem zakona o reviziji premoženj in slednjič ker se ni strinjala z njegovim odporom proti ustanovitvi JNS! Na ljubljanskem shodu pred petomajskimi volitvami ni Ljotič govoril niti besedice o vsem tistem, s čemer se ga sedaj kleveta, tako, da ni mogel nihče protestirati proti nečemu, o čemer sploh ni bilo niti pomisleka niti govora. Vsem, ki so bili takrat na shodu, bo gotovo še v živem spominu njegova primerjava narodnih različnosti z glasbeno simfonijo. Prvo sodno obsodbo proti klevetnikom radi »Tehnične unije« so celo priobčili »Slovenec«, »Jutro« in »Narod«, pa se vendar še najdejo podleži, ki bijejo resnici v obraz. V Kraljevu in Beogradu ni bil »Zbor« napadalec, temveč napadeni, ki pa je napad odbil, tako da sta oba shoda nato trajala po več ur v najlepšem redu in miru. Beograjski dogodek pa je bil obenem prva pojava Bruseljske godlje v Jugoslaviji, kjer se pod krinko demokratične fronte in antifašizma skriva klerokomunistični konkubinat, ki dosega v Kranju svoj višek, čeprav v navidezno opozicijski obliki.

Vsak, kdor je poslušal ali čital govore tov. Ljotiča, ali kateregakoli tovariša iz »Zborac«, kdor čita naš program ali naš list v Ljubljani ali katerikoli zborški list sploh, se bo s studom odvrnil od takega brezvestnega in podlega zlorabljanja javne besede, ne da bi zato že moral biti pristaš »Zborac«. Zato se tudi obračamo naravnost na resnično katoliško nerazkristjanjeno mladino, posebno akademsko, katera je v zadnjem času že dovolj jasno pokazala, da je že sita strupenega machiavelizma v navidezno lastnih vrstah, zavedajoč se, da le-ta samo škodi pravi veri in dejansko verskemu čustvovanju. To mladino, ki je prav tako kri naše rodne grude, pozivamo ne v našem interesu, — kajti svoje bomo opravili s tem listom sami, — temveč v interesu resnične krščanske pravičnosti in morale, v njenem lastnem interesu, naj odgovori: Ali si sme list, ki tako piše, lastiti pravico, da se zavzema za katoliško mladino ali ne? Ali lahko zagovarja pred svojo krščansko vestjo katoliški župnik dejstvo, da piše članke v takem listu in jih celo podpisuje s celim svojim imenom? Poleg tega pa ni njegovo pisanje le nesmisel, temveč naravnost blasfemija.

Vso nerazkristjanjeno mladino pa vprašamo, ali sme tak list nositi ime nade in ponosa vsakega zdravega naroda, ime — mladine?

Mladina, v tebi je bodočnost naroda! Zidaj bodočnost svojemu narodu in hkrati sebi s tem, da možato nastopiš proti vsemu, kar je gnilega in strupenega na narodovem telesu. Pa tudi ni več mnogo časa, da se odločiš ali za laž ali resnico! Po delih te bo potem sodila zgodovina in tudi mi starejši. Od tvojih dejanj bo odvisno, če bomo prej ali slej lahko mirno zatisnili oči v zavesti, da zapuščamo domovino boljšim od nas...

Mladina na plan z resnično tvojim glasom!

Poljubuj šibo, ki te tepe

Je pravi smisel uvodnika »Učiteljskega tovariša« z dne 13. t. m., ki skuša vsekakor po pobudi od zunaj izbrisati utis, ki ga je očitno napraval sledeči stavek, napisan v našem »Zboru« 8. aprila t. l. ter ponatisnjen v številki pred 13. t. m. v »Učiteljskem tovarišu«:

»Učitelj je bil in bo hlapec političnih strankarskih spletk in to je njegova žalostna usoda, ki bo ugasnila šele takrat, ko bo konec političnih strank.«

Uvodničar sicer dobesedno priznava, »da bi se za zgornjo trditev iz »Zborac« dobilo med slovenskim učitelstvom neverjetno mnogo podpisov, ker so strankarske razmere pri nas res obupne (sic!), vendar pa trdi, da bi bilo tako podpisovanje le »zapadanje v psihozo politične avtokastracije«, češ, da ima »demokracija« — (po mnenju uvodničarja so namreč stranke demokracija, toda po njegovem lastnem priznanju so pri nas strankarske razmere obupne, torej — obupna demokracija) — mnogo večji interes na vzgoji in izobrazbi ljudstva kot vse druge vladavine.«

Nam pa se zdi, da je na srečo najbrž le uvodničar edini že davno izvršil politično avtokastracijo ali pa vsaj »prostovoljno podrejenost, ki izvira iz spoznanja lastnih, dobro razumevajočih interesov,« ko poljubuje šibo, ki šeska njegov stan v imenu — »velikega interesa demokracije na vzgoji ljudstva!« Še bolj pa se nam zdi, da bi jo tudi on mahoma nehal poljubovati, če bi zapihal drug strankarski veter, ki bi prav njega »v imenu interesa demokracije na vzgoji ljudstva« zanesel na drug konec države.

Toda na svetu je pač tako, da vsak strankar misli, da je prav njegova stranka večna, pa zato pridiga, »da se vrši vzgoja pri demokraciji prav tako po strankah (! — obupna vzgoja) — kakor po posebnih vzgojnih ustanovah!« Seveda misli pri tem samo na svojo lastno večno stranko, (oziroma na stranko, ki miži nad njegovim lastnim početjem — Bruseljska godlja — Kerenjski), ki nudi slučajno

njemu »toliko svobode, da se more razvijati sam s pomočjo svoje volje«, drugemu pa nudi »svobodo, da se more razvijati sam (po možnosti brez žene in otrok) s pomočjo svoje volje« na drugem koncu države, ali pa vsaj v pokoju, če že ne v brezposelstvu ali na — drugem svetu.

Sploh se iz tega uvodnika ne vidi, o kaki vzgoji je govor: učiteljevi ali učencevi. Za koga so n. pr. tako strašno vzgojne premestitve? Za učitelja ali učenca? In kako stoji v tem slučaju stvar z »izpodnašanjem tal dostojanstvu učiteljskega poklica, z odklanjanjem avtoritete, izsiljene z zunanjimi vplivi, z uravnavanjem odnosov do svojih sodržavljanov?« Najbrž je to tista »bogatejša raznovrstnost dražljajev in odnosov, ki ustvarja tudi boljše in vrednejše življenje...«

Najbolj pa ga pihne konec uvodnika, ko pride njegov pisec do presenetljivega zaključka: »Ko bo konec političnih strank, bo konec tudi dostojanstva človeške pameti.« Konec dostojanstva človeške pameti je torej v Turčiji od prihoda Kemal Atatürka na oblast, ki je čisto brez strank napravil iz zaostale azijske države moderno evropsko državo...

Odgovor na uvodničarjev strokovnjaški opis fašistične vladavine prepuščamo fašistom, po kakršne pa uvodničarju res ne bo treba hoditi v Ljotičev »Zbor«, ker jih bo našel sebi mnogo bližje, — če je fašizem tak kot ga slika on. Manjka samo še, da ga na koncu vprašamo, kje je našel tako demokracijo, kakršno zo-pet on slika, kajti za našo sam priznava, da je obupna, vsi tisti pa, ki nam sedaj v »opoziciji« obljubujejo, da jo bodo izboljšali, so že nešteto krat v »vladi« dokazali, da to znajo samo, dokler so v »opoziciji«.

Za uvodničarja sporni stavek o učitelstvu (pa, če hočete, tudi o vsem državnem uradništvu), smo napisali čisto nedvomno za naše učitelstvo, ne pa mogoče za norveško ali kaj podobnega. (Učitelj, ki je obupne demokracije sit...)

»Mi moramo slepo podpisati!«

Ob desetletnici plebiscita je pisal profesor A. Lutz v »Kärt. Tagblattu« v svojem Celovškem nedeljskem pismu: Z neskončnim trudom je dosegla naša dežela pravico glasovanja. Zahvaliti se moramo za glasovanje onim, ki so podvzeli boj. Maribor in Ptuj bi tudi mogoče mogla še k nam pripadati, če bi Štajerci tudi tako storili, kakor so Korošci. Žal so poslali Dunaj, ki je poslal tudi k nam svojega vojnega ministra Deutscha, da bi nas strašil. Neminljiva zasluga naših slovenskih sodeželanov je, da danes moremo praznovati veliko slavo. Zahtevali so, da ostanejo pri nas. Velike so bile vabe, ki so vabile nase sodeželane v cono A. Na dan glasovanja, ko smo bili v Velikovecu, so se nam vzbujali težki dvomi. Naknadno vemo, da so nam nasprotniki sami najbolj pomagali. Upostavili so v pasu A neznesen vojaški režim. Vojaška trdota je pri kmetih obsovažena. S sabljo je mogoče zmagati v vojnah, ne pa pri tajnih glasovanjih. Naši pevci, ki so pred velikim dnevom glasovanja šli tja v prvo glasovalno cono, so pridobili več duš, kot jih je mogel spraviti na svojo stran cel generalni štab. S kapljo strdi se vjame več muh nego s celim vedrom kisa.

K temu odstavku nekaj pripomb: Plebiscit na Koroškem je bil posledica bojev. Če bi se bili s hitro zasedbo Slovenske Koroške s Celovcem in Beljakom vred onemogočili boji, bi bil izostal tudi plebiscit. Lutz žaluje po Mariboru in Ptuj, toda Sp. Štajerska je vendar slovenska pokrajina in kot taka spada v jugoslovansko, ne pa v avstrijsko germansko državo. Ne bomo tajili, da se niso storile od naše, to je od slovanske strani napake, a glavni vzrok, da smo izgubili plebiscit na Koroškem je in ostane, ker nam je sovražnik nasilno pojanil narod na Koroškem. Tako je plebiscit samo potrdil staro krivico in nasilje, namesto da bi se bila taista (krivica) popravila. Ta plebiscit je bil nemoralen, zato sedanjemu lastniku Slov. Koroške ni mogel pomagati do pravične posesti te zemlje. Plebiscit je bil samo rafiniran način, da so nas ogoljufali za Koroško. Bilo je, kakor če bogataš oslepari siro-

maka za kos njegove posesti. To pa še ni vzrok, da bi lastnina ne nehala klicati po svojem pravem lastniku! Če je še kaj pravice na svetu, potem na Koroškem še ni bila izgovorjena zadnja beseda!

Lutz potem razmotriva, če so Slovenci v pasu A s svojega stališča prav storili, da so glasovali za nemško državo (Avstrijo) in pravi, da je to vprašanje treba potrditi. Pravi, da v gospodarskem oziru sploh ni dvoma. Danes vidimo, da tudi v gospodarskem oziru Slovincem na Koroškem ne gre sijajno. Davki so visoki, kmečki proizvodi pa imajo nizko ceno, medtem ko je vse drago, kar mora kmet kupiti. Lutz nadaljuje: »Z narodnega stališča so naši Slovenci v najprejnejšem položaju: morejo vzeti polo papirja in napisati svoje želje, mi moramo slepo podpisati, če Jugoslavija zahteva polno reciprociteto. Kajti mi imamo skoro desetkrat toliko Nemcev tam, kakor je Slovencev ostalo pri nas.« — Koroški Slovenci so z narodnega stališča v tako »srečnem položaju«, da jih je vsako leto manj, ker jih brezobzirno ponemčuje koroška ponemčevalnica in je precej slovenskih župnij, v katerih se po plebiscitu tudi v cerkvi naš slovenski jezik ne spoštuje več! Mnogo slovenskih župnij so zasedli nemški duhovniki in v marsikateri cerkvi, kjer je bilo prej vse slovensko, se danes pridiguje, moli in poje pretežno ali izključno nemško! (N. pr.: Žrelec pri Celovcu, Št. Jakob pri Celovcu, Vetrinj, Grabštanj, Timenica, Št. Lipš ob Krki, Št. Tomaž, Grebinj, Krčanje, Marija na Zili, Podklošter, Vrata pri Podkloštru in dr.).

Lutz zaključuje svoje spomine na plebiscit: »Če se danes predvsem spominjamo borcev, padlih zvestih, ki so nas rešili pred tujevladjem (kaj pa tujevladje, pod katerim propadajo, hirajo in umirajo koroški Slovenci!! op. priobč.), nikakor ne smemo pozabiti zaslug onih mož, ki so pripravili glasovanje (tu misli Lutz tzv. Heimatdienst, ki je z nemške strani vodil vsenemško propagandno delo). Poizvedovali so za zadnjo deklaro iz Dunaja, Nemčije in Švice, če je imela pri nas glasovalno pravico, in so skrbeli, da je prišla glasovat. Baš ti ljudje so bili po svo-

jem vplivu, ki so ga imeli na svoje sorodnike, na domačo vas, največje važnosti. Veliki ovenčani avti, s katerimi smo jih spravili v njihove vasi, so učinkovali kakor težki možnarji pred bitko. Naprotniki niso mogli nič sličnega nasproti postaviti. Nihče ni nikdar na Kranjskem ali v Srbiji iskal in našel delo in kruh. (Po vojni je že marsikateri Nemec iskal delo in kruh v Jugoslaviji, in če bi bile te dežele njim pripadle, bi se bili vsuli dol kakor kobalice; op. priobč.) Čast vsem, ki so si pridobili zaslug (zaslug, da so mal in ubog narod oropali za kos njegove zemlje! op. priobč.)! Celo Koroško so pred desetimi leti pokrili s častjo (Slovenski Korotan pa z mrakom in s temo narodnega suženjstva! op. priobč.).

»Mi moramo slepo podpisati.« Prazne besede! Že skoro sedemnajst let je minulo od koroškega plebiscita, a nemškim mogotcem na Koroškem še ni prišlo na misel, da bi Slovincem na Koroškem dali njihove narodnostne pravice, pač pa jim vsak dan delajo nove krivice in računajo, kdaj bo konec Slovencev na Koroškem!

Korotanec.

Tako piše naš vrli Korotanec, naš stari in zvesti prijatelj, ki ima srce za svoj narod na pravem mestu, ki pozna samo narod in ničesar več!

Mi pa moramo skloniti glave, trkati se na prsa in šepetati: mea culpa, mea maxima culpa!

Niso namreč le Nemci krivi, da so besede »Mi moramo slepo podpisati« prazne besede! Kajti, če bi bili Slovenci namesto, da so bili večno samo klerikalci in liberalci, vsaj od zedinjenja naprej rajše državljani svoje lastne države Jugoslavije in pripadniki svojega naroda, ne pa podrepaniki raznih strank, pod katerimi pa se stalno skriva, — čisto vseeno pod katero firmo, — samo malenkosten vaški in purgarski klerikalizem ali liberalizem, če bi vodili državno politiko, ne pa politiko za osebe občinskih birmičev, županov, učiteljev, velikih županov itd., potem bi mislili na svojo državo, na svoj narod, ne pa na svoje — stranke! Ker pa so mislili le na svoje stranke, so videli le volilce, ne pa naroda in države, Volilci pa so tudi — Nemci.

Nemci s svoje strani so se prav radi zadovoljili z vlogo volilcev, na vlogo državljanov Jugoslavije niso niti mislili, kvečjemu, če so se domišljevali, da postopijo pravilno kot pripadniki nemškega naroda, če se zadovolje s komodno vlogo volilca in z uslugami, katere jim napravi vsakokratni izvoljeni.

In tako ni bilo nikogar, ki bi bil z dejanskim povdarkom (časopisne strankarske jeremijade so le pesek v oči) zahteval reciprociteto! In tako avstrijske oblasti lahko delajo kar hočejo s Slovenci na Koroškem in tako so besede: »Mi moramo slepo podpisati« samo cinična ironija.

Usluge nemškemu volilcem so odstranile vsako potrebo, da bi bili naši državljani nemške narodnosti silili v avstrijske Nemce, naj omilijo svoje postopanje z koroškimi Slovenci, ti slednji pa niso našli v Jugoslaviji niti Jugoslovancev niti Slovencev, temveč le liberalce in klerikalce, ki so videli le — volilce!

Toda naši državljani nemške narodnosti se zelo motijo, če mislijo, da na ta način res koristijo nemškemu narodu. Kajti namesto volilnih uslug pridejo včasih tudi volilne represalije (seveda pod krinko jugoslovanske ali slovenske zavodnosti), ki lahko prav hitro uničijo vse tiste hlapčevske mrvice, nabrane z volilnimi uslugami in judeževimi srebrnjaki. Tako navni najbrž Nemci vendar ne bodo, da bi pri aritmetični strankarski demokraciji računali na možnost svoje aritmetične zmage v Jugoslaviji!

Če so resnično zavedni pripadniki svojega naroda, morajo ustvariti trajne povoljne pogoje za svoj poln kulturni in gospodarski razmah kot jugoslovanski državljani z vsemi pravicami in dolžnostmi državljanov jugoslovanske države!

Take trajne povoljne pogoje pa lahko ustvarja samo medsebojno zaupanje in harmonija med državljani ene države, brez ozira na to, kateri narodnosti posamezniki pripadajo! Odpasti morajo vse zavojevalne težnje, vsi narodni dezertjerji, vse bajke o nadljudeh in nadčloveku, — kajti tudi to slednje lahko kaj kmalu podleži reciprociteti, ko bo vstalo jugoslovansko narodno zdravje in zadušilo za vselej narodno bolezen! Pustimo bajko o »izvoljenem« narodu in njegovih zavojevalnih »misijah« židom, kajti klin se kaj rad izbija s klinom, kar so židje prav

lepo izkusili na lastni grbi v Nemčiji. Naši državljani nemške narodnosti morajo v svojem lastnem interesu postati dejansko naši državljani in si prav iz tega stališča urediti svojo bodočnost v Jugoslaviji! Soustvarjati, ne pa kibicirati na volilne drobtinice! Potem bodo prav oni, ki žele vse dobro svojem nemškemu narodu v Jugoslaviji našli dovolj povdarka, da vplivajo na svoje sonarodnjake v Avstriji, naj opuste svoje zavojevalne namene na Koroškem, da ne bo takih nasproti — Nemcem v Jugoslaviji!

Naši Nemci se morajo zavedati, — in to jim kot Nemcem ne bo težko, — da se tudi v Jugoslaviji čas klerikalcev in liberalcev, pa s tem tudi čas kakor volil-

nih uslug tako tudi volilnih represalij bliža svojemu zatonu! Bliža se čas, ko bo moral biti vsak državljan Jugoslavije tudi res državljan v mislih in dejanjih, z vsemi pravicami in dolžnostmi nasproti celoti, ne pa — strankar! Vsak pripadnik jugoslovanskega naroda bo to moral biti (trenutno večinoma niti iz daleka še ni), pa tudi vsak pripadnik nemške narodnosti (ki je to trenutno večinoma še manj)! Bliža se z bliskovito naglico, kljub vsem

— ali pa prav zato, — čas države »Zbora«, čas reda, pravice in blagostanja. Čas, ki bo prinesel pravico vsakemu, ki pa jo bo tudi zahteval od — vsakega na tem širnem svetu!...

Masaryk o boljševizmu

(Iz njegove knjige »Svetovna revolucija«.)

Za boljševiške revolucije sem videl mnogo strašnega in nečloveškega; ali po posebni asociaciji se ob besedi »boljševizem« spominjam nekega prizora. Nekaj časa so se po uličnih trgih v Petrogradu in drugod razvažala trupla padlih žrtev družinam, po navadi na znanem ruskem izvoziščiku. Otopelo telo je bilo kakor klada položeno na voziček; na eni strani so štrlele noge iz voza, na drugi glava, včasih roka. Cesto je truplo stalo v vozičku in je bilo pritrjeno s kako cunjjo ali vrvm. Tudi to sem videl, da je bilo postavljeno z glavo navzdol in noge so štrlele v zrak. To nepotrebno, nespartansko, barbarsko ubijanje življenj me še danes potre, kadar se spominjam teh strahotnih prizorov.

Kar se principa tiče, ne smatram komunizma za socialni in socialistični ideal, če se pod komunizmom razume popolna gospodarska in socialna enakost. Normalno stanje družbe se v političnem in socialnem pogledu ne da uresničiti brez močnega individualizma, to je, brez svobodne inicijative posameznikov, in to pomeni praktično tak režim, ki omogoča razvoj različnih, fizično in duhovno po naravi neenakih nadarjenih individualnosti. Neenak je položaj vsakega individua v družbi, neenaka je njegova družbena okolica; posameznik zna najbolje, po lastnem spoznanju uporabiti svoje lastne sile in sile svoje okolice; če odloča o človeku drug človek in ga vodi, nastane nevarnost, da ne bo temeljito in v polni meri izkoristil vseh sil tisti, ki se ga vodi. To se vidi povsod, tudi politično v vseh oblikah vlade, kjer se je razvil močnejši centralizem; in komunizem je ravno centralističen. Zlasti boljševiški centralizem je zelo strumen; to je abstrakten režim, deduciran iz teze in nasilno izvajanje; boljševizem je absolutistična diktatura enega in njegovih pomočnikov; boljševizem je nezmožljiv in inkvizitorski in prav radi tega nima z znanostjo in z znanstveno filozofijo nič skupnega.

Leta 1917. prav za prav ni šlo Leninu za to, da bi v Rusiji uresničil načela in ideale komunizma, pač pa, da bi uporabil Rusijo za to, da bi te ideale uresničil ali vsaj pospešil v Evropi. O tem je Lenin često povedal svoje mnenje; toda motil se je, ker je bilo njegovo naziranje o stanju v Evropi kakor tudi v Rusiji napačno. Njegova zgodovina filozofije je bila zgrešena. Že Marx in Engels sta se motila v svojem pričakovanju in prerokovanju definitivne revolucije; Lenin in njegovi privrženci se niso dali od tega odvrniti in so znova čakali na svetovno revolucijo. Kdaj? Kje?

Kar pravi Marx po Feuerbachu o religioznem antropomorfizmu, velja tudi v socialnem in političnem področju; človek si ne ustvarja po sebi le nadzemljškega neba, pač pa tudi zemeljskega, bodočega. Rusi so nesposobni izvesti marksistični komunizem; kot celota so še preveč nekulturni in od carizma pokvarjeni, da bi razumeli in izvajali Marxove nazore o komunizmu kot definitivnem štadiju dolgega zgodovinskega procesa. Kar so Lenin in njegovi ljudje izvedli, niti ni moglo biti komunizem, kvečjemu komunistične malenkosti, kot sistem je bil to primitivni kapitalizem (agrarni) in primitivni socializem pod nadzorstvom primitivne države, ki je nastala iz anarhističnih enot, ki so se izluščile iz prav tako primitivnega carističnega centralizma. Ruski primitivizem sploh — masa analfabetskih, v svojih kočah izoliranih kme-

tov, pomanjkanje komunikacij, propad armade in birokracije radi izgubljene vojne, zlom carizma in cezaropapizma, izgubljenost političnih strank in stanov — vse to je omogočilo energičnemu samozvancu boljševiški prevrat v glavnih mestih in vlado neznatne, toda organizirane manjšine.

Pogreške in nedostatke socialnega in političnega antropomorfizma je bilo videti povsod; na odgovorna upravna in vojaška mesta so prihajali po večini mladi, neizkušeni in strokovno neizobraženi ljudje. Boljši izmed njih so se trudili, da pač nekako izpolnijo svojo nalogo, iskali so in iznašli, kar je bilo že davno znano in je eksistiralo; mnogi pa so svoj položaj zlorabljali in izkoriščali v osebne namene. Kdor se mora šele učiti spoznavati številke in računati, ne more uporabljati integralnih računov. Brezštevilne improvizacije so s svojo nesistematičnostjo tvorile boljševiški sistem. Boljševiška poluizobrazba je hujša kot nobena izobrazba. Boljševiška diktatura izvira iz nekritične, popolnoma neznanstvene nezmožljivosti; režim, ki se boji kritike in priznanja mislečih ljudi, je eo ipso nemogoč.

Pomanjkanje kulturnosti, ta čudni primitivizem, se kaže tudi v oficijelnem prevzemanju vseh gorostasnosti tako imenovane moderne umetnosti.

Tudi v upravi se je maščeval nepravilni nazor o ideologiji države, katere organizaciji in upravi niso marksisti nikdar posvečali dovolj pažnje in študija, ker so ostajali pri anarhizmu (astatizmu) in so poudarjali absolutno primarnost gospodarskih razmer (ekonomski ali historični materializem). Ta marksistični materializem je godil ruski pasivnosti — ni jim bilo treba ex thesi skrbeti za nič drugega kakor za kruh! Država pa, literatura, znanost, filozofija, šola in vzgoja, narodno zdravje in pravost, skratka: vsa duhovna kultura ni dana z gospodarskimi razmerami, pač pa mora biti poleg njih z delom pridobljena; in kultura zasigura in omogoča tudi gospodarski razvoj in — kruh.

Rusi in tudi boljševiki so otroci svojega carizma; ta jih je stoletja vzgajal in oblikoval. Znali so se otresti carja, ali carizma se niso otresli. Imajo carsko uniformo, čeprav jo nosijo narobe.

Boljševiki so uporabljali svojo dolgoletno, kakor so jo imenovali, »podzemljsko« taktiko; pripravljani niso bili za pozitivno administrativno revolucijo, pač pa so bili sposobni le za negativno. Negativno v tem smislu, da so v svoji enostranosti, ozkosrčnosti in nekulturnosti mnogo stvari popolnoma po nepotrebnem uničevali. Zlasti jim očitam, da so prav po carsko uživali v uničevanju življenj. Stopnja barbarstva se javlja povsod v tem, kako znajo ljudje gospodariti s svojim in svojih bližnjih življenjem.

Boljševizem ustreza mnogo bolj Bakuninu kakor pa Marxu; Marxu se približuje bolj v njegovih prvi revolucijski dobi — 1848 — ko svojega socializma še ni imel izdelanega.

Boljševiki bi se mogli sklicevati na Bakunina radi svojega izrazitega jezuitizma in machiavellizma. K njemu jih je dovedla ta zarotniška tajnost, ki so se je navadili in težnja po moči, po diktaturi; doseči oblast in obdržati jo, to je postalo poglaviti namen; kdor verjame, da je dosegel najvišjo, definitivno stopnjo razvoja, da nezmožljivo pozna vso družbeno ureditev, zastane v delu za napredek in izpopolnjevanje in bo njegova poglavitna in edina skrb le to, kako si obdrži svojo pozicijo in oblast. Tako je

bilo za reformacije katolicizma in prišlo je do inkvizicije in protireformacije; tako je to v Rusiji.

Boljševiki so malo poznali — Rusijo. Carizem jih je silil živeti v inozemstvu in radi tega so se odvadili Rusije; ne trdim, da so Zapad bolje poznali — poznali niso niti tega, ker so živeli v svojih krožkih. Poznali so ga do te mere, da so se zanj zanimali in da jim je bil merilo za Rusijo. V veri, da pride do socialne revolucije tudi na Zapadu, in prej kakor v Rusiji, so se posvetili propagandi na Zapadu v toliki meri, da se je drobila njihova pozornost za razmere v Rusiji. Vrh tega so izdajali za to propagando še razmeroma velike denarje. Boljševiška politika je z eno besedo, extenzivna, ne intenzivna, extenzivna na znotraj in na ven. Trdim, vseskozi primitivna.

Ruski boljševizem nikakor ni istoveten s komunizmom; v najboljšem primeru je državni socializem in kapitalizem. Resnični, trajnejši komunizem je po dosedanjih izkušnjah mogoč le na pravem in religioznem temelju, je mogoč le med prijatelji, toda družba, organizirana na prijateljstvu — na simpatiji — je za nas vse še zelo daleč. Komunistični poskusi se posrečijo o začetku revolucije, v trenutnem navdušenju, toda pozneje, ko naj se navdušenje izkaže v vsakdanjem življenju, propadejo in degenerirajo.

Leninov režim sta pripravila Krenskij in že Provizorična vlada; tudi Provizorična vlada in Krenskij sta bila v upravnem pogledu nesposobna in sta dala nesposobnim in slabim ljudem znatne možnosti udejstvovanja. Lenin je s tem nadaljeval. Pot mu je pripravilo anarhično ravnanje inteligence od leta 1906; takrat niso niti nesocialistične stranke razumele, da mora po revoluciji in doseženi, čeprav nepopolni konstituciji postati politika pozitivnejša. Lenin je bil logična posledica ruske nelogičnosti. Plombirani nemški vagoni so bili pri tem zelo podrejenega pomena. Lenin se je polastil Rusije, kakor so se je pred njim polastili drugi samozvanci — samozvanstvo je vendar dolgo poglavje ruske zgodovine. Lenin je agitacijsko izkoristil vojno utrujenost, razkroj armade in hrepenenje po zemlji, ki so ga netile vse socialistične in liberalne smeri od osvoboditve kmeta 1862. Kmetje so vzeli zemljo, o komunizmu ni bilo pri njih niti sledu, in kmetje — to je Rusija.

Če Leninov režim ni ustvaril komunizma, in če je imel in ima velika napake in grehe, ni s tem rečeno, da ni rodilo to zlo za Rusijo in zlasti za mase ruskih mušikov tudi nekaj dobrega. Boljševizem je prebudil smisel za svobodo, zlasti je v kmetu zrastle zavest lastne moči, vsi so se poučili o moči organizacije, po mestih in med inteligenco je zavlada neka (rousseaujvska) sprostitve.

Temu nasproti je velik in po mojem mnenju največji minus pravni razkroj, propad šolstva in vzgoje, pravna in kulturna anarhija sploh. Res, zakaj je Rusija potrebovala tako nasilnega prebujenja iz carističnega spanja? O tem bo premišljal vsak, kdor ljubi Rusijo; v prvi vrsti bi morali to storiti privrženci carizma in cerkve.

Obvestilo

Po sklepu seje banovinskega odbora JLG »Zbor« z dne 27. aprila t. l. so radi kršitve določb člena 32, 4.—4. pravil JLG »Zbor«, po členu 35. toč. 4. pravil, izključeni iz pokreta sledeči: g. Kotnik Franc, akademik, Ljubljana; g. Samec Igo, akademik, Ljubljana, Povšetova ulica; g. Sponza S. Tonka, akademik, Ljubljana; g. Uršič Joža, akademik, Ljubljana, Marmontova ul.; g. Jurca Ciril, akademik, Ljubljana; g. Srnjak Franc, čevljar, Stožice 113.

Iz članstva JLG »Zbor« je izstopil gospod Vinko Loboda, davčni uradnik, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 23.

S tem prestanejo za imenovane vse pravice, predvidene v členu 33. pravil JLG »Zbor«, na kar posebno opozarjamo člane »Zbora«.

Izšla je iz tiska lična brošura s celotnim našim programom, desetimi točkami in življenjepisom tov. D. V. Ljotiča. Stane 2 dinarja. Dobi se v ekonomatu Zbora, Ljubljana, Novi trg 4-III.

Organizacije in poverjenštva naj javijo, koliko izvodov žele, da se jim pošlje po povzetju. Posamezniki na pošljejo za izvod 2.50 Din v znakah, pa dobe brošuro kot tiskovino po pošti.

Telesna vzgoja naroda in »Zbor«

(Konec.)

Rasna-biološka zaščita narodne življenjske sile in rodbine mora biti temelj državne, družabne in zasebne politike. Zahtevamo, da naj zdravstveno skrbstvo, socialna preskrba ter telesna vzgoja temelje na tvornem sodelovanju ljudstva. (Smernice X.)

V našem dosedanem izvajanju telesne vzgoje naroda po ideologiji, smernicah in načelih »Zbora« smo podali osnovo, osnovne in naravne misli. Ako hočemo govoriti o **športu**, si moramo biti na jasnem in prepričevalno spoznati naše osnovne misli. **Šport** je sekundarni člen telesne vzgoje, ki bo uspel in se uspešno razvijal ter pridobil pristaše v narodu in postal narodni šport samo tedaj, če bomo dali sekundarnemu členu pravo prirodno podlago.

Tudi kmetu bo polje obrodilo šele tedaj, če bo polje pripravil, zoral in pognojil!

Zanimanje naroda za posamezne specialne telesnovzgojne (sportne) panoge se bo povečalo in našlo pravih odmeva šele tedaj, če bo ves narod spoznal v okviru obvezne telesne vzgoje pomen in cilje športa; potem bo narod spoznal bistvo specialne telesne vzgoje — **športno tekmovanje**.

Zakaj je tako majhen odziv in zanimanje naroda pri posameznih sportnih nastopih, se vidi baš v gornjem. Gornja kratka izvajanja naj bodo obnem odgovor vsem, ki ne morejo rešiti in nočejo globlje razmišljati o tem dnevnem vprašanju, tako v sportnih vrstah samih, od kluba pa do samega ministrstva telesne vzgoje naroda.

Šele tedaj, ko bo narod sam spoznal, ko mu bo možno spoznati, v okviru pravilno izvajane obvezne telesne vzgoje naroda, ko bo spoznal plemenitost sportnih nastopov in tekmovanj, **bo tudi sodba naroda res sportna in narodna!**

Splošna obvezna telesna vzgoja naroda mora biti osnova športa, osnova sportnega tekmovanja. Iz širokih plasti naroda se bodo javili vsi oni, ki jim je za specializacijo in eventualno za vrhunsko tekmovanje. Razmerje med vrhunskim tekmovalcem in narodom bo naravno, ker bo med njimi stalno gotovo število dobrih in povprečnih tekmovalcev. Izbira za posamezne nastope v inozemstvu, za državne reprezentance bo lahka in imeli bomo res pravo zastopstvo naroda tudi na tem polju.

Naloga zborovske države bo, da vzgaja narod tudi v smislu načel telesne vzgoje;

dolžnost organizacij, klubov itd. pa mora biti, da omogoči slehernemu državljanu pravilno specialno telesno vzgojo.

Pri tem mora država stalno voditi nadzorstvo nad organizacijami, klubi, društvi itd., ter jim mora biti v pomoč, tako moralno kakor materijelno.

Privatna inicijativa ter tovariška borbenost med organizacijami, klubi, društvi itd., naj dvigne s pomočjo telesnovzgojnega vodstva države sportni nivo našega naroda.

To so osnovna načela in smernice telesne vzgoje naroda, kakor tudi športa po »Zboru«. V tem pravcu postavljamo načrt telesne vzgoje naroda,

ki naj telesno in duhovno okrepi naš narod;

da se bo tudi Jugoslavija uvrstila s ponosom med velike kulturne narode sveta, da bo tudi naša država mogla sprejeti in razviti mogočno olimpijsko zastavo poleg jugoslovanske

in na svobodni jugoslovanski zemlji prižgala

sveti olimpijski ogenj,

ki naj vzplamti in dokaže tudi tem potom pred vsem svetom kulturno in nacionalno delo našega voditelja Dimitrije Ljotića.

Podali smo osnovne in naravne misli v okviru pravilno izvajane telesne vzgoje. Če bomo hoteli vsestransko v tem pravcu rešiti naloge telesne vzgoje in s tem dati narodu možnost pravilne telesne okrepitve in vzgoje, je potreben načrt, kateremu morajo biti osnove in temelj

naše smernice in načela za telesno vzgojo naroda.

Jasno je, da se morajo pri postavitvi popolnega in vsestranskega načrta telesne vzgoje združiti vsa aktualna vprašanja, vse, kar je potrebno za popolen in naraven načrt. Potrebno je, da spravimo načrt v harmonično in koristno sožitje z drugimi vprašanji in načrti. Samo medsebojna harmonija in sožitje načrtov more obroditi pozitiven sad.

Če hočemo tudi z vidika telesne vzgoje narodu pomagati in ga dvigniti, je nujno potrebno, da pritegnemo v okvir vodstva telesne vzgoje tudi vprašanje, ki se je dosedaj ločeno obravnavalo, namreč vprašanje narodnega zdravja. Je to vprašanje, ki je v naravni zvezi in bitno za pravilno izvajanje telesne vzgoje.

Potrebno je, da spoznamo zdravstveno stanje naroda, če hočemo narod telesno okrepiti in vzgojiti. S še tako skrbno pripravljenim načrtom telesne vzgoje ne moremo žeti uspešnih sadov, če ne poznamo zdravstveno stanje naroda.

Potrebno je, da vključimo v telesno vzgojo, kot neobhodno in važno potrebo vprašanje: **narodno zdravje.**

Osnovna temelja vodstva telesne vzgoje naroda so sledeča:

Narodno zdravje, Čistoča naroda, Vzgoja telesno-vzgojnih pedagogov, Telesnovzgojni odbori, Specialna telesna vzgoja — šport.

Od rešitve vprašanj: **narodno zdravje in čistoča naroda** zavise pač vse naloge, ki jih stavlja telesna vzgoja naroda.

Lepa bodočnost ali pa neizprosni pogin posameznika, družine in naroda! Narod moramo pripraviti in vzgojiti za neizprosni boj vsem zavratnim boleznim človeka. V prvi vrsti mislimo tu na tuberkulozo, sifilis in malarijo. Pogledati moramo na dno, v izvor sleherne bolezni ter poiskati **posredne in neposredne vzroke**. Po temeljiti pripravi in delu, morda večletnem, bo postala pozornost, odločnost in volja naroda tako prepričevalna in močna, da bo možno z vsakim, še tako temeljitim sredstvom iztrebiti z narodnega telesa neizprosne zavratne bolezni. V tem pravcu, skupno z razmotrivanjem gospodarskih, socialnih in kulturnih prilik naroda, bomo v zborovski državi rešili pravilno in pošteno tudi problema narodnega zdravja in čistoče naroda.

Nadaljnji osnovni temelj pravilne telesne vzgoje je **vzgoja telesnovzgojnih pedagogov**. V okvir tega vprašanja spada tudi visoka šola za telesno vzgojo. Če hočemo uspešno rešiti telesno vzgojo naroda je pač potrebno, da si vzgojimo neoporečne telesno-vzgojne pedagoge, ki bodo z dušo in s telesom pri stvari. Vzljubili bodo mladino in ostali narod ter ga skrbno vodili in učili pri telesni vzgoji v naravi in telovadnici.

Naloga telesno-vzgojnih odborov je, da v vsakem okraju organizirajo telesnovzgojne tečaje, ki jih vodijo omenjeni odbori po enotnem načrtu, tako za mladino, kakor ostale prebivalce. In to za moško in žensko mladino do šole obveznosti, za šolo-obvezno mladino in za mladino po šolo-obveznosti do 30. leta.*

Dolžnost in naloga vodstva za specialno telesno vzgojo — šport je, da vodi nadzorstvo nad organizacijami, društvi in klubi, ki goje sportne panoge. Vsestranska podpora, tako gmotna in moralna organizacijam in drugim, naj omogoča vsem stanovom udejstvovanje pri specializaciji telesne vzgoje, to je športa.

Naloga in dolžnost državnega vodstva telesne vzgoje je, da **podpira in nadzira inicijativo posameznika in kluba** v vsakem pogledu. **Privatna inicijativa ter zdravo vodstvo telesne vzgoje naroda naj dvigne specialno telesno vzgojo — šport v narodu**. Pri tem ne smemo pozabiti na vzgojo sportnih tekmovalcev obeh spolov. Predvsem moramo polagati veliko pažnjo na ženo, ter jo s pravilnimi in koristnimi telesno-vzgojnimi vajami pripravljati na njen vzvišeni poklic materinstva.

* V okvir te temeljne točke telesne vzgoje spada tudi vprašanje: varstvo deklet, mater in otrok, materinski domovi itd., kakor smo uvodoma že povedali.

Sportni nastopi doma, še bolje pa v inozemstvu, naj bodo verna slika bitja in žitja naroda. Zavedajmo se, da je zunanja politična misija športa — specialne telesne vzgoje — zadobila pomembno vlogo po vojni. Mednarodni sportni nastopi nam delno potrjujejo možnost premostitve in medsebojnega zblizanja med narodi in državami.

Vzgojimo viteštvo posameznika, pošteno in tovariško borbo na vsakem polju med narodom, potom pravilne in zdrave narodne telesne vzgoje!

Nekaj se kuha

so pisale Bleiweisove »Novice« leta 1848.

Pobrežje-Tezno

Sportni in pevski odsek »Zbora« priredi v nedeljo, dne 23. maja majniški izlet, kakor smo že javili v zadnji številki »Zbora«, seveda samo v slučaju lepega vremena. Ako bi pa deževalo, se izlet preloži na prihodnjo nedeljo. Posebnih vabil ne bo. Torej naj samo obvestilo zadostuje tovarišem in tovarišicam.

Zbirališče je pred glavnim kolodvorom v Mariboru od 13. do pol 14. ure, peš hoda je samo pol ure.

Torej tovariši, levi in desni breg Maribora, pripeljite tudi svoje prijatelje in prijateljice seboj, katerim je za veselo in pošteno družbo, naj pride vsak.

Pozor dopisniki! Vse, ki nam pošiljajo dopise, prosimo, da store to do sobote pred četrtkom, ko list izide, če žele, da njihov dopis izide takoj v prvi naredni številki. Poleg tega jih prosimo, naj po možnosti pišejo s pisalnim strojem, vsekakor pa samo po eni strani papirja, da puščajo na levem robu 6 cm praznega prostora, med vrsticami pa poldrugi centimeter razmaka.

Zmeda v glavah strankarjev

Naš shod v Smederevu izgleda, da dela mnogim prav hude preglavice iz najrazličnejših vzrokov, **najmanj pa iz tistega, katerega obešajo na veliki zvon**. Gre za to, da se zakrije hude skrbi čisto druge vrste in zmanjša vtis, ki je čisto drugega značaja.

Iz razumljivih vzrokov, ki niso od nas odvisni in ki jih mi tudi ne moremo v sedanjih časih odstraniti, ker so čisto izven nas, ne moremo pisati v listu niti o tem **značaju**, niti o tem, **zakaj** je sploh bil dr. Janko Baričević na našem shodu.

Vsekakor pa ni niti tovariš Ljotić niti g. Baričević in sploh nihče govoril o nacionalni fronti kakih strank, kakšne JNS, Hodžera in podobno, temveč se je govorilo le o sodelovanju posameznikov, kar

K slavnostni otvoritvi Belomorsko-Baltiškega kanala v S. S. S. R.

Rdeče fanfare so zapele triumf v višave! Najbolj napredna, najbolj človekoljubna, najbolj kulturna država na svetu hoče pokazati »gnili« Evropi uspehe socialističnega dela.

»Proletarci vseh dežel uprite oči v zarjo novega življenja! Intelektualci vsega sveta, občudujte remek-delo XX. veka! Naj vé »gnili zapad«, da se delajo najbolj imponantna, koristna in človekoljubna dela pri nas. Mi smo vzgled vsem drugim, mi razsvetljujemo temo kapitalizma z reflektorji socialističnega konstruktivizma, mi gremo naprej, širimo kulturo, ljubezen... itd., itd....

Take himne, psalme in ode poje v zadnjem času ves sovjetski tisk. — Kaj pa se je zgodilo? — Se bo marsikdo vprašal. Dovoljeno je namreč gigantsko delo, dokončno je zgrajen Belomorsko-Baltiški kanal. Sovjetska pristanišča ob severnem morju dobijo na tak način najkrajšo zvezo z baltskimi pristanišči. Res je, da je to delo velevažno iz strateških in gospodarskih ozirov. Res je, da si tako velikega dela nobena druga država ne bi mogla privoščiti. — Toda pogledajmo še malo za kulise! Pogledajmo resnici v oči! — Mogoče bo marsikdo osupnil, mogoče bo marsikomu zastala sapa ob pogledu na prikritih strahote, mogoče se bodo marsikomu zrušili »ideali nove ere« človečanstva. Pa vendar dvignimo zastor reklame, odstranimo dekoracije in oglejmo si celo mašinerijo in rojstvo tega in vseh

Smederevo

Ker je bil veliki manifestacijski tabor »Zbora« v Smederevu prepovedan, je bil istega dne na Binkoštno nedeljo ob istem času na glavnem trgu v Smederevu shod za Smederevo in okolico, katerega so se poleg tisočev tovarišev od tam udeležili tudi delegati iz vseh krajev naše širne domovine. Bili so tam borci od Kosovske Mitrovice in Korčule, od Sušaka in Ljubljane, Zagreba, Harkanovca, Novega Sada, Bosne, Vojvodine, Hrvatske in cele Srbije.

Vse pokrajine naše države so se vrstile pred oči množičnih borcev v govornih delegatov teh pokrajin. Od Slovencev sta govorila tov. Šturm in dr. Mazek.

Borci, ki so hodili peš preko močvirij in gozdov ure in ure, so stali nepremični v zgočem solncu nove ure in ure, poslušali vodjo Dimitrija Ljotića in njegove najbližje od povsod.

Govoril je kot gost tudi predsednik Jugoslovanskega narodnega poslanskega kluba dr. Janko Baričević, ki je med drugim izjavil, da je rešitev države mogoča le, če vsi neoporečni, res narodno čuteči ljudje delujejo skupno z »Zborom« proti vsem razdirajočim elementom v državi, ki delajo razne fronte.

Veličasten shod je zaključil sam vodja Dimitrije Ljotić. Borci so se pod vodstvom svojih tovarišev vitezov Karadjordjeve zvezde in narodnega duhovništva v najlepšem redu in miru vrnili na svoje domove v zavesti, da zmaga ni več daleč, oziroma, da je v Smederevu postala še mnogo bližja.

Ob solnčnem zatonu pa je ladja odpehala po Donavi iz Smedereva še nas borce iz najoddaljenejših krajev v isti zavesti, da je več ni sile, ki bi mogla preprečiti zmago »Zbora«...

je tovariš Ljotić omenil že na lanskem shodu v Beogradu, kar torej ni čisto nič novega, razen, da je to sedaj **potrdil tudi** g. Baričević.

Da pomen smederevskega shoda ni majhen, se vidi po tem, da so se s tem shodom blagovolili baviti — po svoje — vsi strankarski dnevniki v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Tako je včerajšnji »Slovenski dom« z veseljem pograbil vest zagrebškega »Obzora«, da sta v tej fronti JNS in Hodžera, toda istega dne prinaša beograjska »Pravda« izjavo g. Hodžere, v kateri le-ta odklanja vstop v nacionalno fronto, — **katerega mu sploh nihče ponudil ni**, razen fantazija raznih nam »prijaznih« dnevnikov. — Tako naši gospodje »prijatelji« drug drugega tolčejo po zobeh in samo dokazujejo, kakšno strašansko zmedo je napravil v njihovih vrstah shod v Smederevu.

sličnih kot »Moskva-Volga kanal«, moskovski metro, Dnjeprstoj, nove železnice... itd. »novega uspeha« v boljševiskem raj!

Malo kdo pozna knjigo, ki je nedavno izšla v ruščini. Knjiga opisuje zakulisno življenje nesrečnih ruskih mas, predvsem življenje velikega dela ruskega naroda v koncentracijskih taboriščih. Naslov knjige se glasi: »Rusija v koncentracijskem taborišču«. Pisec knjige je g. Ivan Solonevič, ki je na svoji lastni koži prenesel in prestal marsikatero muško, pomanjkanje in trpljenje, katerega je deležen nesrečni ruski narod. Toda vendar je njegov delež malenkosten v ozirom na to, da je zavzemal svoj čas v S. S. S. R. ugleden položaj, posebno pa leti posrečilo zbežati iz »raja«.

Ker ravno zdaj poveličuje tisk, ne samo sovjetski, ampak tudi »demokratski« po celem svetu, napredek in napore socialističnega pokolenja (tako se namreč imenuje oficijalno tisto fiktivno pokolenje v Rusiji, ki nima nič socialističnega na sebi, ampak je vzgojeno v duhu boljševiske diktature), si hočemo malo ogledati nekaj slik in podatkov iz resničnega življenja.

Pisec knjige »Rusija v koncentracijskem taborišču« v prvem zvezku podaja nekako kratek pregled uprave taborišč, število jetnikov in njih življenja v poglavju, katero objavimo prihodnjic.